

SOSYAL ÖYKÜ

- Nedir?
- Otizm Spektrum Bozukluğunda Kullanımı

Sosyal öyküler, Carol Gray tarafından otizmden etkilenmiş çocukların sosyal durumları daha iyi anlamaları için geliştirilmiş kısa ve bireyselleştirilmiş öykülerdir.

Bu öyküler farklı sosyal durumlar ile ilgili sosyal bilgi ve ipuçlarını çocuğun doğru olarak anlamasına yardımcı olur ve sosyal durumun kim, ne, nerede, ve kiminle gibi özel sorularına yönelik olarak bilgi aktarır.

Sosyal öyküler rutin durumlarda ortaya çıkan değişiklikleri açıklamak, akademik becerileri öğretmek, uyum becerileri edindirmek, sosyal durumları ürkütücü olmayan bir yolla açıklamak, ve saldırgan ya da takıntılı davranış gibi problem davranışların üstesinden gelmek gibi farklı amaçlar için kullanılabilirler.

Özel gereksinim olmayan çocuklar farklı sosyal durumlarda nasıl davranılması gerektiğini doğal yollarla, gözlem ve tecrübelerle dayalı olarak öğrenebilirken, otistik çocuklar sıklıkla sosyal durumu oluşturan farklı bilgileri ve sosyal durumda nasıl davranılması gerektiğine dair ipuçlarını ilişkilendiremez ve sosyal durumları anlaşılması güç ve karmaşık durumlar olarak algırlar. Bu yüzden sosyal öykülerin kullanımı otizmli çocuklarda farklı sosyal durumlara verebilecekleri tepkileri öğretmede etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkar.

Sosyal öykülerin üç kritik özelliđi vardır:

- 1. Sosyal öyküler tamamen yazıldığı kişiye özgü olmalı, yazıldığı kişininin dil ve anlama düzeyinde yazılmalıdır.**
- 2. Öykülerin 4 farklı cümle türü kullanılarak hazırlanması gerekir.**
- 3. Bu dört farklı cümle türü belirli bir oran gözetilerek öykünün bütünü içerisinde kullanılmalıdır.**

Sosyal Öykü Cümle Çeşitleri

1-Betimleyici Cümleler: kişilerin fikirlerinden bağımsız olarak herhangi bir durumla ilgili bilgi verici ifadeler içeren, ve bir sosyal duruma kimin dahil olduğunu, durumun nerede gerçekleştiğini, ve durumda ne olduğunu ifade eden cümlelerdir. “Okula otobüsle gelirim.”

2-Yönerge Verici Cümleler: Herhangi bir sosyal durumda verilecek tepkiyi belirleyen ve otistik çocuğu nazik bir ifade ile belirlenen davranışa yönlendiren cümlelerdir. “Öğretmenim benimle konuşurken sessizce oturmaya çalışacağım.” ya da “Eve otobüsle gidebilirim.”

3-Bakış Açısını Açıklayan Cümleler: Kişilerin düşüncelerini ve duygularını ifade eden cümlelerdir. Sosyal öykülerde kullanılma amacı ise öyküde işlenen sosyal durumda çocuğa o durumda yer alan diğer kişilerin ne hissedebilecekleri ya da düşünebileceklerini ifade etmektir. “Ödevimi yaptığımda öğretmenim mutlu olur.” veya “Tuvaleti kullandığımda annem mutlu olur.”

4-Doğrulayıcı Cümleler: Öyküde betimlenen sosyal durum ile ilgili genel bir değeri otistik çocuğa açıklayan cümlelerdir. Bu cümle genellikle öyküde geçen önemli bir noktayı vurgular ve çocuğa güven vermeyi amaçlar. “Öğretmeni dinlemek iyi bir davranıştır.”